

*Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem; want Hij zal gewisselijk komen,
Hij zal niet achterblijven*

Korte predikatie over Habakuk 2:3b

Overgenomen uit:
Tweeëndertig uitmuntende predikaties
lopend van den jaren 1698-1713.
Volgens een onlangs gevonden handschrift.
Nijkerk, 1862

Het betreft verkorte preken en preekschetsen
door

Bernardus Smytegelt
1665-1739

Predikant te Middelburg

"Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem; want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven." Habakuk 2:3b

Het is een schone spreuk onder de spreuken van Salomo: *Een reden op zijn pas gesproken, is als gouden appelen in zilveren gebeelde schalen*, Spreuk. 25: 11. Is dat niet schoon en sierlijk, als men zilveren gebeelde schalen ziet met gouden appelen? Zo schoon en sierlijk is 't, als men een woord op zijn pas spreekt. Dit is schoon in het burgerlijke, maar nog veel beter in het geestelijke.

Het is schoon en uitnemend als goede vrienden en bekenden elkaar in bijzondere gevallen weten te troosten, en een woord te spreken, dat gepast is naar de gestalten, en dat ze elkaar naar het hart spreken. Dat is schoon in een particulier Christen, maar bijzonder in een predikant; als een leraar zo'n talent ontvangen heeft, dat hij een gepast woord voortbrengt naar de gestalte van zijn toehoorders. Zo'n man was de apostel Paulus, die kon zeggen: *En ik ben de joden geworden als een Jood, opdat ik de Joden winnen zou; degenen die onder de wet zijn, ben ik geworden als onder de wet zijnde, opdat ik degenen die onder de wet zijn winnen zou. Degenen die zonder de wet zijn, ben ik geworden als zonder de wet zijnde, (Gode nochtans zijnde niet zonder de wet, maar voor Christus onder de wet) opdat ik degenen die zonder de wet zijn winnen zou. Ik ben de zwakken geworden als een zwakke, opdat ik de zwakken winnen zou; allen ben ik alles geworden, opdat ik immers enigen behouden zou, 1 Kor. 9:20-22.*

Is het schoon, dat een predikant een gepast woord weet te spreken, naar de gestalte van de toehoorders, en dat door eigen ondervinding. Die deugd en dat sieraad heeft ook de Leraar der gerechtigheid, de Heere Jezus. En geen wonder. Hij had toch een tong der geleerden, om 'met de moeden een woord ter rechter tijd te spreken.' Wilt ge daar eens een blijk van zien? Zie Mattheüs 5; daar druipe[n] Zijn lippen van honig. Daar spreekt Hij een gepast woord naar ieders gestalte: reinen van hart, zachtmoedigen, hongerigen en dorstigen naar de gerechtigheid, barmhartigen, zij die vervolgd zijn om de naam van Christus; elk spreekt Hij zalig, van welke gestalten zij mochten zijn. Had God die deugd gelegd in een particulier mens, in een leraar en Zijn Zoon daarmee begiftigd, het was ook het werk van de Heere Zelf. Zie hier een klaar voorbeeld.

Dit was ook een gepast voorbeeld op de gestalte van de profeten. Deze profeet Habakuk had een gebed gedaan. De Heere scheen de profeet als t ware pal af te slaan en hem niet te antwoorden. De Heere had hem getoond in 't eerste kapittel dat de verwoesting vastlijk besloten was. De profeet houdt evenwel aan, en zegt in 't tweede kapittel: *Ik stond op mijn wacht, en ik stelde mij op de sterkte, en ik hield wacht om te zien, wat Hij in mij spreken zoude, en wat ik antwoorden zou op mijn bestraffing.* De Heere voegt Zich naar de gang van 't werk. *Toen antwoordde mij de Heere, en zeide: Schrijf het gezicht, stel het duidelijk op tafelen, opdat daarin leze die voorbij loopt.* En zeg: "want het gezicht zal nog tot een bestemde tijd zijn, dan zal Ik het op het einde voortbrengen."

De Heere toont in het derde vers dat Hij getrouw zou zijn aan Zijn bedreiging. "Ik heb eens gezworen bij mijn heiligheid, zo Ik aan David liege", Psalm 89:36 Daarop wordt dan door de profeet getoond wat de gestalte van de wome omtrent Hem zou zijn, zeggende: "Maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven." De gestalte van de godlozen daarentegen is: "Ziet zijn ziel verheft zich, zij is niet recht in hem."

Daarom mocht de profeet vragen: "wel, Heere, hoe zal 't dan gaan met de vijanden? De Heere toont daarop, hoe Hij de vijanden verdelgen zou, tot op het einde van dit kapittel.

Vervolgens bidt hij in 't 3de kapittel voor de gevangenen en gebruikt drangredenen van de vorige handelingen Gods met Zijn volk in de woestijn. Daarop toont de profeet zijn moedige gestalte en zegt, -ofschoon hij tevoren beroerd was geweest,- *Alhoewel de vijgeboom niet bloeien en zal, en geen vrucht aan de wijnstok zijn zal, dat het werk des olijfbooms liegen zal, en de velden geen spijs voortbrengen, dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal, en er geen rund in de stallingen wezen zal, zo zal ik nochtans in den Heere van vreugde opspringen,* Hab. 3:17, 18.

Wij hebben laatst gesproken over de woorden: *De uitgestelde hoop krenkt het hart; maar de begeerte die komt, is een boom des levens,* Spreuk. 13:12. Zo dachten wij het niet onnut te zijn nu te spreken over deze woorden:

Zo Hij vertoeft verbeidt Hem, want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achter blijven.

Hier hebben wij te bezien:

- I. Ten eerste, de Persoon Die verwacht wordt.
- II. Ten tweede, het vertoeven.
- III. Ten derde, de werkzaamheid, 't verwachten.
- IV. Ten vierde, de reden; Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven.

I. Wat het eerste aangaat: wie is hier de Persoon Die gewacht wordt?

1. Ten eerste, sommigen denken dat het is de koning van Babel. Dan zou dit de zin zijn: de koning van Babel zal gewisselijk tegen deze stad komen, hij zal niet achterblijven. En is 't dat hij nog wat vertoeft, komt hij zo gauw niet, verbeidt hem, wordt niet toornig gelijk Jona, omdat het gezicht zo wakker niet komt.
2. Ten tweede, anderen denken dat het de Heere Jezus is; dat de Heere hier belooft aan de Profeet dat Hij Zijn Zoon zeker zenden zal. De reden waarom wij dat ook denken zijn deze:
 1. Vooreerst, omdat de Heere hier de profeet antwoord geeft, om hem te troosten; want wat troost zou daarin gelegen zijn, dat de koning van Babel tegen de stad zou optrekken?
 2. Ten tweede, de reden waarom wij denken, dat hier de Heere Jezus de Persoon is Die beloofd wordt, is, omdat Paulus de woorden van 't volgende vers met weinige verandering duidt op Christus; want Paulus zegt: (Hebr. 10: 38) "Die ziel die zich onttrekt, Mijn ziel heeft in hem geen behagen. Maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven." Onttrekken of zich verliezen, dat is hetzelfde; het eerste sluiten wij niet uit, gij kunt het allebei nemen, ziet vs 39. Nu moeten wij dan bezien hoeveel komsten van de Heere er zijn.

1. Ten eerste, daar is een komst in het vlees, dat is, zijn *geboorte*; daar lezen wij van "Uit u zal Mij voortkomen die een Heerser zal zijn in Israël." Micha 5:1. "Die Heere, die gijlieden zoekt, te weten, de Engel des Verbonds, aan dewelke gij lust hebt, ziet Hij komt", Mal. 3:1. "Dan zegt Hijzelf: Zie Ik kom, in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o mijn God, om Uw welbehagen te doen", Psalm 40:8, 9.
 2. Ten tweede, daar is een komst van de Heere tot ene *verlaten ziel*, daar zag de Bruid op: "Dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame, en ate Zijn edele vruchten!" Hooglied 4:16.
 3. Ten derde, er is een derde komst van de Heere ten *oordeel*. "En van deze heeft ook Henoeh, de zevende van Adam, geprofeteerd, zeggende: Ziet, de Heere is gekomen met Zijn vele duizenden heiligen, om gericht te houden tegen allen, en te straffen alle goddelozen onder hen", Judas vers 14, 15.
- ?? De komst van de Heere Jezus in het vlees, die komst vertoefde, ja wel 3 à 4000 jaren eer de Heere Jezus kwam. Eva mocht al zeggen: *Ik heb een man van de Heere verkregen*, Gen. 4:1; Abraham mocht verlangen om die dag te zien; doch dat bleef zo al; de Heere vertoefde te komen.
- ?? Voor een tweede komst vertoeft de Heere met vertroosting tot een verlaten ziel. Die ziel moet klagen: *Ik vind mijn Heere zo niet naar oude wijze!* Zij moet zeggen: *Waarom verbergt Gij uw aangezicht?* Job 13:24, hetzij in 't Avondmaal of op andere gelegenheden.
- ?? Voor een derde komst vertoeft de Heere wel eens, zodat de spotters beginnen te spotten en zeggen: Waar is de belofte Zijner toekomst? 2 Petrus 3:4. Ja, de Heere vertoeft die komst zólang, zodat de zielen onder de altaar roepen en zeggen: *"Hoe lange, o heilige en waarachtige Heerser, en oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet van de gene, die op aarde wonen?"* Openb. 6:10. Ja, zó lang dat het ganse schepsel zucht naar de openbaring der heerlijkheid der kinderen Gods, Rom. 8; dat de ganse Kerke roept: *Amen. Ja kom Heere Jezus!* Openb. 22:22.

II. Weet ge wat de reden waren waarom Hij Zijn eerste komst zólang vertoefde? Om redenen *aan de zijde van God de Vader*, welke deze zijn:

1. Vooreerst, Hij wilde Zijn wijsheid tonen dat Hij door zulke geringe schaduwen, en door zulke kleine beginselen zulk een grote zaak zou voortbrengen.
2. Ten tweede, al wachtte Hij lang, Hij wilde Zijn waarheid tonen; al kwam er wat tussen beide, de Heere zou Zijn woord waar maken.
3. Ten derde, Hij wilde Zijn goedheid tonen; Hij wou ons tonen, dat Hij voor de latere dagen wat beters voorzien had.

Er waren redenen *aan de zijde van de kerk*. Die zijn deze:

1. Vooreerst, al de zonden moesten eerst bedreven zijn, de scepter moest van Juda geweken zijn, (Gen. 49:10) kerk en staat in een diep verval zijn en de sleutel der kennis verloren. Want als de Profetie ontbreekt, wordt het volk ontbloot.
2. Ten tweede, Hij moest hoogst noodzakelijk geschat worden van degenen, die Hem verwachten tot zaligheid, zoals een Simeon en Anna (Lukas 2).

3. Ten derde, om reden aan de zijde van God de Zoon, opdat Hij welkom zou zijn. De Bruid riep al: Och, dat Gij mij als een broeder waart, zuigende de borsten mijner moeder! dat ik U op de straat vond, ik zou U kussen, Hoogl. 8:1. "Veel koningen en profeten hebben begeerd te zien hetgeen gij ziet", Lukas 10:24.

Waarom stelt de Heere Zijn tweede komst dikwijls zo lang uit?

1. Vooreerst, er zijn zonden die scheiding maken tussen de Heere en de ziel. Zolang als er boelen in het hart zijn, wil de echte man niet komen. Dat toonde de Heere aan de bruid: "Wel, 't is de zonde, die zulke scheiding maakt." De Heere zei: "zo lang gij niet vernederd wordt, geeft gij Mij reden om te vertrekken" (Hoséa 5:15).

2. Ten tweede, de Heere stelt Zijn komst tot een verlaten ziel dikwijls lang uit. Wel, de Heere zegt: "Ik zie zo gaarne dat u worstelt en schreit"; gelijk de Emmaüsgangers. O, zij moeten eerst hun begeerten en hun ganse hart uiten, voordat de Heere Zich aan hen ontdekt. Hij zegt tot hen als tot de Bruid: *Toon Mij uw gedaante, doe Mij uw stem horen; want uw stem is zoet, en uw gedaante is lieflijk*, Hoogl. 2:14.

3. Ten derde, de Heere wil u eens beproeven of gij met de genade wel tevreden zijt; gelijk Hij zei tot Paulus: *Mijn genade is u genoeg*, 2 Kor. 12:9. Vele houden meer van de bloem dan van de knop; ik zeg, van de *vertroostende* genade, dan van de *beproevende* genade.

4. Ten vierde, de Heere stelt Zijn komst uit, opdat, als ge uw licht mist, dat ge het onverdroten zoeken zou; en als ge 't hebt, dan verblijd zou zijn en het zoeken te bewaren. (Openb. 3:3)

5. Ten vijfde, opdat gij niet te weelderig groeien zou.

Weet ge nu welke de reden is, dat de Heere Zijn derde komst vertoeft?

1. Vooreerst, daarom, al de profetieën moeten nog eerst vervuld worden.

2. Ten tweede, om de goddelozen buiten klachten te stellen, opdat zij niet zouden zeggen: "*Gij hebt ons geen tijd gegeven!*" De Heere gaf aan de inwoners van Kanaän 430 jaar tijd!

3. Ten derde, wel, ál de vromen moeten eerst bekeerd en ondergebracht worden. 't Gaat hiermee gelijk de engelen tegen Lot zeiden: *Haast, behoudt u derwaarts; want ik zal niets kunnen doen, totdat gij daar henen ingekomen zijt*, Gen. 19:22.

4. Ten vierde, al de vromen moeten tot zulk een hoge mate van genade komen als de Heere besloten heeft.

Nu hebben wij dan gezien: *Zo Hij vertoeft*.

III. Wij hebben nu ons derde stukje; de werkzaamheid: *Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem!* Het verbeiden stelt iets vast.

1. Ten eerste, 't stelt vast de *zekerheid* van Zijn komst.

2. Ten tweede, de Heere had Zijn eerste komst al *beloofd*, (Gen. 3:15, Jes. 7); Zijn tweede komst (Jes. 65), de derde komst (Jes. 65:17).

3. Ten derde, 't verbeiden stelt ook vast dat de komst *aangenaam* zal zijn.

Wat is nu het verbeiden of verwachten?

1. Ten eerste, 't is al de hinderpalen weg te doen, die Zijn komst kunnen verhinderen; alles weg te doen! "Zo schikt u, o Israë!, om uw God te ontmoeten", Amos 4:12.

2. Ten tweede, het verbeiden bestaat in het verlangen uit te zien, of de Heere niet komt, gelijk de moeder van Sisera, keek uit door de vensters, en schreeuwde door de tralies: Waarom vertrekt zijn wagen te komen? Waarom blijven de gangen zijner wagenen achter, Richt. 5:28.
3. Ten derde, er is een stil zijn en toch werkzaam zijn met de beloften in het gebed.
4. Ten vierde, het bestaat in dat taai geduld. De ziel zegt: *wat zou ik er aan hebben, dat ik ging uitscheiden. Wees stil, mijn ziel, zegt ze, hoop op God!* Dat is nu dat verwachten.

IV. Wel, is dat nu een mensenwoord, dat Hij zal komen en niet achterblijven? Alle mensen zijn leugenachtig. Wilt u er nog geen staat op maken? Wel, zie dan in de vierde plaats.

1. De eerste reden; Hij kan niet achterblijven Daar ligt zijn raad. In Psalm 2:7 zegt Hij Zelf: "Ik zal van het besluit verhalen. De Heere heeft tot Mij gezegd: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb ik U gegeneerd." En in Psalm 40:8, 9: "Zie, Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o mijn God, om Uw welbehagen te doen." God heeft het door twee onveranderlijke dingen gezegd, de eed en Zijn raad, in welke het onmogelijk is, dat Hij liegen zou. Zo is Hij met een eed daar tussen gekomen, opdat zij te sterker vertroosting hebben zouden, (Hebr. 4:18).
2. Ten tweede, daar liggen al die klare beloften. Hij kon niet achterblijven, want uit kracht van de beloften kenden zij Hem als Borg. Toen was er nog niet betaald; zij werden reeds zalig op de Borgstelling.
3. Ten derde, Hij kon niet achterblijven. Daar liggen al de schaduwen, profetieën en voorbeelden. Waar is er een lichaam zonder schaduw? Waar zijn er voorbeelden zonder tegenbeeld? God had het laten voorzegen. De Vader kon hier zeggen: "Hij zal gewisselijk komen. Hij zal niet achterblijven." Hij kende het hart van Zijn Zoon, dat Hij niet in de zin had, om hen te verlaten; zoals Jozef eens wilde doen omtrent zijn ondertrouwde vrouw Maria.

Aangaande de tweede komst; de Heere zal ook zeker komen tot een verlaten ziel, want Hij zegt: "de geest zou van voor Mijn aangezicht overstelpt worden." Zij zouden door te grote droefheid overstelpt worden.

De derde komst zal de Heere ook zekerlijk komen, want:

1. Ten eerste, God heeft die dag vastgesteld.
2. Ten tweede, de zonden roepen om straf.
3. Ten derde, Gods kinderen worden onderdrukt en Gods rechtvaardigheid eist, dat zij die verdrukt werden, verkwikt worden en de verdrukkers gestraft.

TOEPASSING

Geliefde toehoorders.

Mogen wij niet wel zeggen: dit is een getrouw woord? (1 Tim. 3:1) Want wij zien dat Christus allang is gekomen. Zo is dan de eerste komst waar gemaakt.

En de tweede komst? Wel, is hier een verlaten ziel, daar de Heere Zich aan ontdekt heeft, die is er een bewijs van.

Alzo zeker is ook Zijn laatste komst.

Is hier iemand, die zegt: *'t is zo duister over 't land, de kerk, mijn familie, of naar de ziel: ik zie de Heere niet!* Wij vragen u: *zijt gij van 't rechte volk, dat de Heere verwacht? Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven.*

Is hier een klagende ziel, die moet zeggen: *zie ik ter rechterhand, zie ik ter linkerhand, ik zie Hem niet. In mijn bidden ben ik vadsig, dodig, en is er nog een toeknikje, 't is zo klein.*

Wij antwoorden u:

1. Ten eerste, Hij zal zeker komen.

2. Ten tweede, acht u gelukkig dat u wachten mag. Wees echter niet vergenoegd met uw tegenwoordige toestand. Onderzoekt eens naar de reden waarom de Heere Zijn aangezicht verbergt. Hebt u altemet niet een lust of verdorvenheid, die geworden is als een rechteroog en hand, en daarvan gij niet af wilt? O, dit kan een oorzaak zijn, waarom de Heere Jezus Zich niet ontdekt aan uw ziel. Zie het in de Bruid, Hooglied 5:3-6. Of steunt gij niet méér op de ontvangene genade, dan op de Heere Jezus, als de gedurige verse en levende Weg, die gij in en tot alles nodig hebt? Het kan ook zijn, dat uw ziel niet genoeg ontledigd is in de weg van ware geestelijke ontdekking en ontbloting, daar de belofte voor is. En Zich gewend zal hebben tot het gebed desgenen die gans ontbloot is, (Ps. 102:18.) Het kan ook wezen, dat gij historiële kennis des geloofs neemt voor het wáre geloof des harten, zonder uw vrucht uit Christus te halen. Geloof *aan* Jezus, is nog geen geloof *in* Hem. Maar hebt u een recht wachtende en uitzierende ziel naar Hem? O, zo Hij vertoeft, verbeidt Hem; Hij zal gewisselijk komen en al uwe zwarigheden wegnemen.

3. Ten derde, klopt aan de deur in de middelen! Vromen, pleit in uw gebed op 't verbond, met de beloften. Dringt, pleit en luistert eens of de Heere geen antwoord geeft. Houdt aan gelijk de Kanaänese vrouw, ofschoon de Heere u afsloeg. Ja, zinkt niet moedeloos weg. Hoe veel zijn u voorgegaan! Denkt: *welke reden heb ik God gegeven?* En vernedert er u over. Slaat zo die weg in. God zal u helpen. Hij zal zeggen: *Ik stond erbij. Ik heb uw tranen, uw worstelen gezien. Het was Mij welgevallig. Hij zal zeggen: zie, hier ben Ik dan! Hij is gekomen!* zult u moeten uitroepen. *Hij is gekomen, Hij zal al mijn banden losmaken!*

Wij zullen hierop laten volgen het laatste vers van Jesaja 40.

Maar gij, zondaar, die met de komst van de Heere wilt spotten, - omdat het oordeel niet haastig komt op de boze daad, - met een hart vol om kwaad te doen... Hij zal komen! Hij zal op 't laatst de treden verdubbelen. Hij is wel lankmoedig, maar Hij zal komen met veel duizenden engelen, met de geopende boeken. Hij zal u verdoemen! Zult gij, om een korte tijd uw lust te volgen, een eeuwige pijn willen uitstaan? Vergis u niet; de pijn zal zwaar zijn! Overlegt dit! Wij hopen, dat de schrik des Heeren u mag bewegen tot het geloof in de Heere Jezus.

Amen.